

Zasloužilá umělkyně Milena Asmanová v titulní roli hry M. Gorkého VASSA ŽELEZNOVÁ. Představení uvádíme dne 25. února 1986 v DZN k 38. výročí Vítězného února.

**ZDRAVÍME DELEGÁTY KRAJSKÉ KONFERENCE
KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA
KONANÉ VE DNECH 15.—16. ÚNORA 1986**

K premiérám

Činohra Petra Bezruče

Luigi Chiarelli: MASKA A TVÁŘ

Roku 1916, tedy v době, kdy Marinetti razil hesla „syntetického“ divadla a „divadla překvapení“, měla vskutku překvapující úspěch Chiarelliho Maska a tvář, komedie s podtitulem „grottesco“. Tzv. „teatro grottesco“, které toho dne mělo křtiny (bylo totiž pojmenováno podle podtitulu Chiarelliho hry), nemělo povahu hnutí. Jeho představitelé nikdy neformulovali žádný program, později se i většinou distancovali i od toho označení a sám Chiarelli v dalších vydáních Masky a tváře nahradil ten podtitul otrápanějším označením komedie. Nebylo-li to hnutí, dalo by se říci móda, kdyby to slovo neznělo tak pejorativně. Vzniklo jako spontánní výraz nespokojenosti a neochoty opakovat opotřebovaná klišé.

R. Grimm charakterizuje Masku a tvář (a celé „teatro grottesco“) jako bulvární komedii dovedenou ad absurdum. Je to skutečně rukavice obrácená naruby. Syžet mnoha slavných vaudevillů, počínaje Slaměným kloboukem, je založen na hrdinově zoufalém úsilí utajit zdánlivý či skutečný prohřešek. To je i syžet Masky a tváře. Jenže Paolo netají před lidmi provinění, ale svou nevinu. Nechce se společensky znemožnit faktem, že svou nevěrnou manželku nezavraždil. Není to tedy parodie společenské komedie, je to výsměch společenským konvencím. Protože však měla tentýž půdorys a byla naplněna technikou konvenční komedie, mohla se prosadit a uspět.

Chiarelli a plejáda dalších autorů se chopili tradičních, zkonvencionalizovaných žánrů, nezastírali však jejich umělost psychologii či realistickým popisem, ale zdůrazňovali ji, pohrávali si s ní a obnažovali ji. Demonstrovali, že i společenská morálka a její konvence jsou jen prázdné fikce, zdání, maska. Zvetšelé žánry se rozpadly. Teď už nešlo o koexistenci tragického a komického v jednom díle, ale o jejich prolnutí, autoři už nepíší komedii, tragédii, drama či tragikomedii, ale grotesku, parabolu, groteskní tragédii, barevné dobrodružství, sen apod. Postavy ztrácely jména, po jevišti se pohybovali Pán ve smutku, Bledý pán, Koketa, On, Ona nebo Climit, Gregory, Dr. Fox, cizí jména ovšem nepřenašela děj do konkrétních zemí, ale do světa symbolických vizí. Protože však autoři „teatro grottesco“ roubovali symbolické postupy na podnož společenské komedie, mohli se prosadit, v desetiletí 1915—1925 na sebe strhli velkou pozornost. „Teatro grottesco“ pak ještě dlouho doznívalo a zanechalo za sebou nesmazatelnou stopu.

Režie: Pavel Palouš. Výprava: Marta Roszkopřová. Hrají: Pavel Skřípal, Vítězslav Kryška, Bohuslav Čvančara, Otakar Prajzner, Ladislav Brückner, Jan Mazák, Jana Janěková, Kateřina Krejčí j. h., Danuše Ondráčková, Petra Jindrová, Pavel Tomanka a Leona Richterová.

**PREMIÉRA 7. ÚNORA 1986 V 19 HODIN NA SCĚNĚ ČINOHRY
PETRA BEZRUČE.**

